

संघर्ष र बलिदानका उपलब्धि स्थापित गर्नुपर्छ : प्रधानमन्त्री बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक विविधतायुक्त समाज मुलुकको वास्तविकता

■ जनजिब्रो संवाददाता

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' ले नेपाली जनताको सात दसक लामो आन्दोलन र बलिदानीपूर्ण संघर्षबाट प्राप्त भएका उपलब्धिको रक्षा गर्दै र तिनलाई स्थापित गर्दै जानुपर्नेमा जोड दिएका छन्। नेपाली जनताको निकै ठूलो त्याग र बलिदानबाट प्राप्त अधिकार र उपलब्धिलाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रअन्तर्गत उत्पीडित जनताले उपभोग पाउनुपर्ने प्रधानमन्त्रीको भनाइ छ।

नेपाल सम्बत् मूल समारोह समितिद्वारा बुधबार आयोजित कार्यक्रमलाई

सम्बोधन गर्दै प्रधानमन्त्री विविधतायुक्त समाज मुलुकको छन्। सामाजिक सद्भाव र प्रचण्डले बहुजातीय, वास्तविकता भएकोमा सबैले राष्ट्रिय एकताको भावनाले ओतप्रोत नेपाल सम्बतले सयौं

थुङ्गा फूलका हामी, एउटै राष्ट्रिय लेखक, नाटककार, उपन्यासकार मात्र नभई समाजवादी यथार्थवादी साहित्यिक धाराका संरथापक समेत हुन्। कारखानामा काम गर्ने मजदूरहरूको आन्दोलनमा आधारित रही गोकीले लेखेको विश्वचर्चित उपन्यास 'द मदर' सन् १९०६ मा सर्वप्रथम अङ्ग्रेजी भाषमा प्रकाशित भएको थियो। नेपालीमा समेत प्रकाशित 'आमा' उपन्यास संसारभर अनेकौ भाषामा प्रकाशित छ। यसैमा आधारित भएर धेरै चलचित्रहरू समेत बनिसकेका छन्।

हरेक राष्ट्रिय मौलिक सम्बत् माला नेपाली' कै भावनालाई प्रचलनमा रहेको सन्दर्भमा मुख्यरित गरेको उनले बताए। नेपाल सम्बत् पनि नेपालको

मौलिक सम्बत्का रूपमा स्थापित भएको प्रधानमन्त्रीले बताए। २०८५ मा आफ्नो नेतृत्वमा गठित सरकारले ने नेपाल सम्बतलाई 'राष्ट्रिय सम्बत' घोषणा गरेको स्मरण गर्दै त्यसका लागि वाम अधिकारकर्मी पद्मरत्न तुलाधार र कवि दुर्गालाल श्रेष्ठको महत्वपूर्ण योगदान रहेको उनले उल्लेख गरे। श्रेष्ठ र तुलाधारले तर्क र तथ्यसहित 'नेपाल सम्बत् राष्ट्रिय सम्बत् हो' भनेर ज्ञान दिएको प्रधानमन्त्री प्रचण्डले उल्लेख गरे।

के ही दिनअधिको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले नेपाल सम्बतलाई समेत सरकारी कामकाजमा प्रयोग

—| क्रमशः अन्तिम पृष्ठा |

शान्ति सम्झौताको १७ वर्ष : अझै नटुंगाएको संक्रमणकालीन न्याय

काठमाडौं। तत्कालीन विद्रोही नेकपा (माओवादी) र सात राजनीतिक दलसहित सरकारबीच २०६३ मीसार ५ गते विस्तृत शान्ति सम्झौतामा हस्ताक्षर भएसँगै दसवर्षे सशस्त्र विद्रोह (जनयुद्ध) को औपचारिक रूपमा अन्त्य भएको थियो। र, यसैसाता वृहत शान्ति सम्झौताको १७ वर्ष पूरा भएर १८ वर्ष लागेको छ।

विद्रोही पक्षका तर्फबाट तत्कालीन माओवादी सर्वोच्च कमाण्डर पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' तथा सात राजनीतिक दलसहित सरकारका तर्फबाट तत्कालीन प्रधानमन्त्री पिरिजाप्रसाद कोइरालाद्वारा हस्ताक्षरित विस्तृत शान्ति सम्झौतामा उल्लेख गरिएका हातियार व्यवस्थापन,

सेना समायोजन, सर्विधानसभामार्फत नयाँ सर्विधान जारी गर्नेजस्ता काम पूरा भइसकेका छन्। सोही सम्झौताअनुसार द्वन्द्वपीडितलाई न्याय दिने कार्य भने अझै पूरा हुन नसकदा पीडितले न्याय प्राप्त गर्ने अधिकार कुणित हुन पुगेको भन्दै राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले एक विज्ञप्तीमार्फत संक्रमणकालीन न्यायलाई यथाशीघ्र टुगोमा पुच्याउन राष्ट्रिय नेपाल सरकारसँग आग्रह गरेको छ। विस्तृत शान्ति सम्झौता भएको १७ वर्ष पूरा भएको सन्दर्भमा आयोगले द्वन्द्वपीडितले न्याय पाउन नसकेको भन्दै संक्रमणकालीन कानुन संशोधन गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको हो। —| क्रमशः अन्तिम पृष्ठा |

आमा- २२

२८ मार्च, १८६८ मा जन्मेर १६ जुन, १९३६ मा निधन भएका विश्वचर्चित मार्क्सवादी लेखक-साहित्यकार म्याकिसम गोर्कीको औपचारिक नाम भने एलेक्सी म्याकिसमोभिच पेस्कोभ हो। रूसी साहित्यकार गोर्की लेखक, नाटककार, उपन्यासकार मात्र नभई समाजवादी यथार्थवादी साहित्यिक धाराका संरथापक समेत हुन्। कारखानामा काम गर्ने मजदूरहरूको आन्दोलनमा आधारित रही गोकीले लेखेको विश्वचर्चित उपन्यास 'द मदर' सन् १९०६ मा सर्वप्रथम अङ्ग्रेजी भाषमा प्रकाशित भएको थियो। नेपालीमा समेत प्रकाशित 'आमा' उपन्यास संसारभर अनेकौ भाषामा प्रकाशित छ। यसैमा आधारित भएर धेरै चलचित्रहरू समेत बनिसकेका छन्। पाठकहरूका निम्नि रूचिकर एवम् ज्ञावर्द्धक हुने ठानी यस स्तम्भमार्फत 'आमा' उपन्यासलाई क्रमशः प्रकाशित गरेका छौं।

यस्तो लाग्यो, उनी अझै अग्ली भइन् र शरीर अझै बढी तन्काएर बढी कोमल देखिन थालिन्। उनको दुख्लो पातलो कठोर अनुहारमा गहन चिन्ताको छाप थियो र हडबडाहटले गर्दा उनले आफ्नो ओठ बन्द गरेको थिइन्। कोठाको निस्तब्धताले आमालाई छिट्टै शान्त पायो।

द्यारावाहिक उपन्यास
म्याकिसम गोर्की

"मैले कुनै नराम्रो कुरा त गरिन ?"- लुद्दीलालो को चिन्तित अनुहार देखेर आमाले बिस्तरै याचनापूर्ण स्वरमा भनिन्। लुद्दीलालाले फनकक फर्केर हेरिन् र यस्तो लाग्यो मानौं, उनी कुनै कुरा देखेर तर्सेकी छिन्। अनि यसरी आमातिर हात फैलाएर छिटोछिटो बोल्ल थालिन् मानौं उनी कुनै कुरा रोक्न चाहन्छन्। "होइन, होइन। तपाईंले जे जति भन्नुभयो सब ठीक छ। त्यसै रहोस्। तर भैहाल्यो, अब —| क्रमशः दोजो पृष्ठा |

विजय प्राप्त गर्ने र सता हातमा लिने कुरा तिनीहरूका लागि मात्र सम्भव छ, जो जनतालाई विश्वास गर्दछन् र उनीहरूकै सिर्जनात्मक क्षमतामा भर परेर फइको मार्न तयार हुन्छन्।

-लेनिन

जनजिब्रो साप्ताहिक

वर्ष- २९, अड्ड- १६, मङ्गसिर द गते शुक्रबार, २०८०

सम्पादकीय

शान्ति प्रक्रियाको पूर्णता र संक्रमणकालीन त्यायको दाउपेच

तत्कालीन विद्रोही नेकपा (माओवादी) र सरकार पक्षबीच २०८३ मङ्गसिर ५ गते सम्पन्न भएको विस्तृत शान्ति सम्झौताले डेढ दशक पार गरिसकेको पनि केही वर्ष भइसक्यो । उक्त सम्झौताले ३ महिना, ६ महिना, १ वर्ष आदिइत्यादि अवधीभित्र सम्पन्न गरिसक्ने भनी व्यवस्था गरेका कातिपय काम-कुराहरु अझैसम्म पनि पूरा हुन नसक्नु विडम्बनापूर्ण छ ।

मुख्यतः द्वन्द्वपीडित नागरिकले पाउने भनिएको परिपूरण र क्षतिपूर्ति तथा जनयुद्धकालमा राज्यले विद्रोही नेता-कार्यकर्तामाथि लगाएका भुद्वा मुद्दाको खारेजीजस्ता केही अहम् सवालहरूमा पुराना संसद्वावी दलहरूले निरन्तर अर्थेल्याइँ गरिरहने र अद्दो थापिरहने गरेकै कारण शान्ति प्रक्रियाले पूर्णता पाउन नसकेको कुरा स्पष्टै छ । खासगरी एमाले र काइसेका कातिपय पश्चामामी चेतयुक्त नेताहरूले युद्धकालीन मुद्दाहरूलाई चोड-डाकाहरूका मुद्दासरह 'अपाराध' को कोटीमा राख्न जमकरी गरिरहने अनि राणाशासन, पञ्चायत र राजतन्त्र ढलेर समाजमा गणतन्त्रको उज्यालो छाइसकदा पनि राणाशासन व्यवहार, सोच र शैलीमै रामाइरहेका न्यायालय र न्यायप्रणाली पनि शान्ति प्रक्रियाको पूर्णताका निम्नित तगारो बनेर खडा भएको देखिँदैछ ।

शान्ति प्रक्रियाको पूर्णतालाई राजनीतिक बार्गेन्डिको हातियार बनाइरहनु दुःखद् कुरा हो । सबै पक्षले यस्तो निकृष्ट शैली र सोच त्यामुपर्छ; शान्ति प्रक्रियालाई पूर्णतामा पुच्याउने बाटो खोलिदिनुपर्छ । मुलुकमा परिवर्तन ल्याउन र संस्थागत गर्न योगदान गरेका बेपता योद्धाहरूको अवस्था यथाशिद्धि सार्वजनिक गरिनुपर्छ र तिनका परिवारजनलाई के-कसरी सम्बोधन गरिने हो, तत्काल गर्नुपर्छ । जनयुद्ध-जनआन्दोलनका घाइते-अपाराधकरूको उपचार, जीविका र सम्मानका लागि समेत ठोस कदम चाल्नुपर्छ ।

... आमा- २२

हामी यो कुरा नगरौ । जे जति तपाईंले भन्नुभो सब त्यरै रहोस् ।"- त्यसपछि अभ शान्त स्वरमा भनिन् - "अब तपाईंले हिँड्ने तरखर गर्न थाल्नुभए हुन्छ, धेरै टाटा पुनु छ ।"

"हो छिछै हिँड्नु छ । तपाईंलाई थाहा छैन मलाई करित खुशी लागिरहेछ । मान्छेहरूकहाँ आफ्नो छोराले, आफ्नै रात मासुले बोलेको भाषण लिएर जान पाउँदा मलाई करित खुशी लागिरहेको छ । यस्तो लाए छ मानौ, म आफ्नै आत्मा बाँझन जाँदै छु ।"

यति भनेर आमा मुस्कुराइ तर लुद्धीलाको अनुहारमा उनको यस मुस्कुराहटको एक हलुका प्रतिबिम्ब मात्र देखा पर्यो । आमालाई लाग्यो, यस आइमाईको संयमले उनको उल्लास कम पार्दै छ र अचानक आमालाई आफ्नै आत्माको सम्पूर्ण ज्वाला लुद्धीलाको कठोर आत्माभित्र पोखिदिने र हर्षको आँधी उर्लिरहेको आफ्नो हृदयप्रति उनको सद्भावना पैदा गर्न उत्कर इच्छा भयो । उनले लुद्धीलाको दुवै हात आफ्नो हातले बेसरी समाउँदै भनिन् -

उनी फेरि भावनाको लहरमा पौडन थालिन् । उनी एकछिन थामिन् र लालो सास फैदै आफ्नो हात फैलाइन् र फेरि भन्न थालिन् -

"जब म आफ्नो हृदयमा यो 'कमेड' शब्द दोहस्याउँछु, त म साँच्ची आफ्नो हृदयमा साथीहरूको पदचाप सुन्न थाल्नु ।"

आमाले जे चाहेकी थिइन् त्यस कुरामा सफल भइन् ।

अनुहार आश्चर्यजनक रूपले उज्यालो भयो, उनका ओठ काँप थाले र आँसुका ठूलठूला थोपाहरू गालामा भर्न थाले ।

आमाले जोडले उनलाई अँगालो मारिन्, अर्ति कोमलतापूर्वक मुस्कुराइन्, आफ्नो हृदयको यस विजयमा उनी एक मधुर अनन्द अनुभव गर्दै थिइन् ।

जब उनीहरू एक दोस्रो सिंग बिदा भए, तुद्धीलालाले आमाले अनुहारमा हैर्दै बिस्तारै सोधिन् -

"तपाईंको संगत गर्दा मान्छे कति सुखी हुँदौरहेछ भन्ने कुरा तपाईंलाई थाहा छ ?"

सडकमा निस्कनासाथ हिँडँदे सिरेटोले आमाले शरीरलाई बेसरी अँगालो माच्यो, हावा तीरजस्तो नाकिपत्र पर्दै थियो र आमालाई सास फेर्न मुश्किल पर्न थाल्यो । उनी थामिन् र चारैतर हेरिन् । सडकको मोडमा एकजना बग्नी हाँक्ने मान्छे भुवादार टोपी लाए उभिएको थियो, उसको अल अगाडि अर्को एकजना मान्छे कम्पर भुकाउँदै हिँडिरहेको थियो र जाडोबाट बच्न उसले आफ्नो टाउको दुवै काँधिपत्र घुसारेको थियो । अगाडि अगाडि एकजना सिपाही आफ्नो कान मल्दै दैडिरहेको थियो ।

"सिपाहीलाई पसलमा केही किन्न पठाएका होलान् ।"- आमाले सोचिन्

र अगाडि बढिन्, आफ्नो खुडामुनिको हिँडँ चरमराएको आवाज सुन्न आमालाई बडो मजा लागिरहेको थियो । उनी अल अगाडि नै स्टेशन आइपुग्न, तर तेस्रो दर्जाको फोहोर, धुँवाले कालो भएको प्रतीक्षाक्षमा मान्छेहरूको भीड लागिसकेको थियो । रेल लाइनमा काम गर्ने मजदूरहरू, बग्नी हाँक्ने मान्छेहरू र भुकाभुक्ता लुगा लाएका घरबार नभएका धेरै मान्छेहरू त्यहाँ जाडोबाट बच्न बसेका थिए । यात्रीहरू जसमध्ये केही किसान, रेक्न फरको कोट लगाएको एकजना मोटो बनिया, एक पादारी र उसकी छ्याकटे छोरी, पाँच छ जवान सिपाहीहरू थिए, केही शहरिया बासिन्दाहरू यताउता दौडधूप गर्दै थिए, मान्छेहरू चुरोटको धुँवा उडाउँदै कुरा गरिरहेका थिए, चिया र भोद्रका पिउँदै थिए । रेस्ट्रांबाट कसैले बडो जोडले हाँसेको आवाज आयो, जतातै धुँवाको बाकलो बादल फैलाएको थियो । ढोका खुल्दा चूँ-चूँ आवाज निस्कन्थ्यो र बन्द हुँदा भ्यालहरूका एनाहरू खडखडाउँथे । हल्लमा सुर्ती र नुनिलो माछाको गन्ध फैलाएको थियो ।

आमा ढोका नजीकै एउटा त्यस्तो

ठाउँमा बसेर पर्खन थालिन्, जहाँ उनलाई चारैतरबाट सजिलैसिंग देख्न सकिन्थ्यो । जब ढोका खुल्थ्यो आमा चिसो बतासको चर्को भोक्का पित्र पसेको अनुभव गर्थिन्, यो भोक्का उनीहरूको आनन्दालाई बढाउँदै थिए, उनको निर्णय लिन सकिरहेको छैन । उसले आफ्नो बायाँ हात खल्तीभित्र घुसारेको थियो र दायाँ हातले कोटको टाँक समातेको थियो, उसको दायाँ काँध बायाँ काँध भन्दा अल्लो लाग्यो ।

आमा बिस्तारै बेन्चतिर लागिन् र यसरी सतर्कतापूर्वक बसिन्, मानौ आपौभित्र केही कुरा फुल्ला भन्ने उनलाई डर थियो । भावी विपदको तीव्र पूर्वाभासले बिँडिभित्र उनको अदम्य शक्तिसहित उनको हृदय निमोदै थियो । आमाले फेरि पछाडि फर्केर हेर्दै एक अदम्य शक्तिसहित उनको हृदय निमोदै थियो । यो भावना बढाउँदै गयो, आमाले मुखमा तीतो स्वाद अनुभव गरिन् । त्यस मान्छेलाई फेरि पछाडि फर्केर हेर्दै एक अदम्य इच्छाले उनलाई छोप्दै थियो । आमाले आपौभित्र केही कुरा फुल्ला यताउता साँदै त्यही उभिएको थियो, यस्तो भान हुँथ्यो । ऊ केही गर्न चाहन्छ, तर के गर्ने हो भन्ने निर्णय लिन सकिरहेको छैन । उसले आफ्नो बायाँ हात खल्तीभित्र घुसारेको थियो र दायाँ हातले कोटको टाँक समातेको थियो, उसको दायाँ काँध बायाँ काँध भन्दा अल्लो लाग्यो ।

आमा बिस्तारै बेन्चतिर लागिन् र

यस्तो कामको लागि पनि त स्याबास भन्दैनन् नि ।"- कसैको भयभीत आवाज सुनियो ।

आमाले देखिन् मान्छेहरू हतरपतर पर्चा टिप्पै छन् र कोटिभित्र, खल्तीभित्र लुकाउँदै छन् । यो देखेर उनको हृदयमा नयाँ जोशको सञ्चार भयो । उनी अभ शान्त भावले बढी जोशासाथ बोल्न थालिन्, उनको हृदयमा गर्व र उल्लासका लहरहरू उल्दै थिए । उनी बोल्दै सुटकेसबाट पर्चाहरू निकाल्यन् र दायाँबायाँ फाल्दै जान्थन्, मान्छेहरू बडो उत्सुकतापूर्वक हात बढाउँदै ती पर्चाहरू टिप्पै ।

"के हो रहेर छ ?"- आमाले चारैतर हेर्दै नमनै सोचिन् ।

जासुसले एकजना गार्डलाई डाकेर उनको कानमा केही भयो र आँखाले आमालाई इशारा गयो । गार्डले आमालाई धेर्यो । उनीहरूको कुरा सुनेर उसका आँखीभौं तन्किए । अग्लो, सेतो कपाल भएको त्यो गार्ड बूढो थियो, उसले दाढी पनि खैरेको थिएन । उसले जासुसात हेरेर टाउको हल्लायो र त्यस बेन्चतिर लाग्यो जसमा आमा बसेकी थिइन् । जासुस तुरुन्तै कतै बेपता भयो ।

बूढो गार्ड बिस्तारै अगाडि बढाउँदै थियो, ऊ आफ्ना कुरु आँखाले आमालो अनुहार छाँदै थियो । आमा आफू बसेको बेच्चमा अभ पछाडि सरिन् ।

"पिट्ने त होइनन्....!"

गार्ड आमाले रुपुपछि थामियो ।

उसले एकछिनसम्म केही बोलेन ।

"के हेर्दै छौ ?"

"केही होइन ।"- आमाले ज

सामाजिक सञ्जाल नियमनको आवश्यकता

सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई व्यवस्थित गर्ने निर्देशिका अनुसार 'सामाजिक सञ्जाल' भनाले इन्टरनेटले उपलब्ध गराएको सुविधा प्रयोग गरी सामाजिक सञ्जाल 'प्लेटफर्म'ले उपलब्ध गराएको विधिअनुरूप कुनै व्यक्ति, समूह वा संस्थालाई एक अकासँग अन्तर्रियामक सञ्जाल गर्न सक्ने सुविधा तथा प्रयोगकर्ताले निर्णय गरेका विषयवस्तु प्रसार गर्ने सुविधासमेत प्रदान गर्ने समूह, ब्लग, एप्लिकेशनका सञ्जाल सम्झनु पर्छ । खासगरी प्रयोगकर्ता र प्लेटफर्म सञ्जालकहरूको स्वनियमनका लागि भनिएको निर्देशिकाले मुलुकमा पहिलोपल्ट सामाजिक सञ्जाल सम्बन्धमा दुर्घटयोग रोक्ने र सिर्जनात्मक प्रयोग हुन दिने व्यवस्था गरेको छ ।

गत असोजामा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले सामाजिक सञ्जालको सुदृश्योग गर्न र जाथभावी प्रयोग नगर्न एउटा प्रस्ताव नै पारित गरेको थियो । सो प्रस्तावमा यस्तो सन्देशमार्फत सार्वजनिक आग्रह गरिएको थियो: "विचार तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रालायतका सीधिवासनप्रदत मौलिक हकको समानांग देखि सामाजिक सञ्जालको बढदो प्रयोगलाई सकारात्मक तथा मर्यादित बनाउने सन्दर्भमा सामाजिक सञ्जाल सञ्जालक र प्रयोगकर्ताले नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता, स्वाभीमान वा राष्ट्रिय हित वा संघीय एकाढबीचको सुसम्बन्धमा प्रतिकूल असर हुने गरी वा वर्गीय, जातीय, धार्मिक, क्षत्रीय, साम्राज्यिक र यस्तै अरु कुनै आधारमा धृष्टा, द्वेष वा अवहेलना हुने कुनै काम कारबाही नगर्न नगराउनु हुन एवं विभिन्न जात, जाति वा सम्प्रदायबीचको सुसम्बन्धमा खलल पुनर्न गतिविधि नगर्न नगराउनु हुन सावधित सबैमा नेपाल सरकार हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।"

साथै, सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गर्दा आधारहिन कुरा राख्ने, व्यक्तिको प्रतिष्ठा, आत्मसम्मान, गोपनीयता तथा चरित्रमा आधात पुऱ्याउने, जातीय भेदभाव, छावाक्षलाई दुरुस्ताहन गर्ने, श्रमप्रति अवहेलना गर्ने, अपाराध दुरुस्ताहन गर्ने, शान्ति सुरक्षा भड्गा हुने कार्यलाई बढावा दिने वा प्रचलित कानुनबमोजिम प्रकाशन वा प्रसारण गर्न रोक लगाएका कुरा प्रसारण वा सम्प्रेषण गर्ने वा सार्वजनिक सदाचार र नैतिकताको प्रतिकूल हुने सामग्री प्रकाशन वा प्रसारणजस्ता कार्य नगर्न नगराउन समेत नेपाल सरकार हार्दिक अपित गर्दछ ।"

कातिक १९ गते गृहमन्त्रालयमा टिकटक सञ्जालक पक्षसहितको बैठक बसी सामग्रीहरू नेपालको कानुन र सामाजिक मान्यताअनुरूपमात्र राख्न भनिएकामा टिकटकबाट कुनै सुधारको सङ्केत देखिएन । सम्भवत टिकटकउपर प्रतिबन्ध लगाउने सम्बन्धमा एकमत हुनुपर्ना यो पनि एउटा कारण बन्न पुर्यो ।

तिहार अगाडि सामाजिक सञ्जाल नियमनका कामले गति लिए तिहारको पूर्वसन्ध्यामा भएका सरकारी दुइ निर्णयले तिहारभरि मिडियाहरू मात्र तताएनु कि ती निर्णय सम्बन्धमा समर्थन तथा विशेष दुवै आवाजहरू बुलन्द भए । मिडियालाई विश्लेषणको सन्दर्भ पनि सामाजिक सञ्जालको नियमन नै भयो । नियमन र नियन्त्रणमा सरकारमा रहेका दलहरूबीच समझदारी भएको हो र हैन भनेर दुखेखाले दाबीहरू समेत पेश गरिए । पहिलो विषय थियो: सामाजिक सञ्जाललाई व्यवस्थित गर्नेसम्बन्धी निर्देशिका कातिक २३ गतेको मन्त्रिपरिषद बैठकले टिकटक नामक सामाजिक सञ्जाल नेपाल सरहदभित्र सञ्जालन गर्न बन्देज गर्ने निर्णय गर्नु र सो को कार्यान्वयन भोलिपल्ट दिउँसोदेखि प्रारम्भ हुनु ।

निर्देशिकामा कै छ ?

सामाजिक सञ्जालको प्रयोगलाई व्यवस्थित गर्ने निर्देशिका, २०८० ले खासगरी स्वानियमन गर्ने उद्देश्य राखेको छ भने यसले आफो भोत कानुनको रूपमा विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३ लाई मानेको छ । मस्यौदा तयारीका क्रममा सुशासन ऐनलाई टेक्रेर निर्देशिका बनाउँदा राष्ट्रो हुने सुधारव ग हरू पनि प्राप्त भएका थिए । तथापि तत्काल रहेका कानुनमध्ये विषयवस्तुका हिसावले विद्युतीय कारोबार ऐन नै निजिको रहेको ठहरसहित सोही कानुनलाई भोत कानुन मानी निर्देशिकालाई अन्तिम रूप दिएको छ ।

निर्देशिकाको केन्द्रीय विषयवस्तु भनेको नै सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्महरूले नेपालमा सञ्जालन गर्नका लागि निर्देशिकाले तोकेको ठेगानामा आधिकारिक कागजात पठाएर सूचीकृत हुने, प्रत्येक तीन / तीन वर्षमा सूची अध्यावधिक गर्ने, एक लाखभन्दा ज्यादा प्रयोगकर्ता भएको सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्महरूले नेपालमा गुनासो सुने व्यवस्था गर्नुपर्ने र यसका लागि समर्पक व्यक्ति वा कार्यालय (पोइन्ट अफ कन्ट्रोलर)

No Load Shading Problem
Sufficient Inverter System

24 Hrs. Internet Facilities

Well-equipped Computer Lab
with Desktop PCs and Laptops

Daily 2 Hrs. Shifts for
Morning, Day & Evening Time

Experienced Instructors

Why to choose us?

Computer Software Training

Computer Hardware/Maintenance Training

Mobile & Electronics Training

English Language & Tuition

Multichannel Institute
Narayantar, Jorpati, Kathmandu, Ph. No.: 01-4911021

सामाजिकी

नेत्र सुवेदी 'प्रयास'

सञ्चालनमा ल्याउनुपर्ने, प्लेटफर्महरूले सामाजिक सञ्जाल प्रयोग सम्बन्धमा शिक्षा तथा सचेतनाका कामहरू समेत गर्नुपर्ने व्यवस्था पनि निर्देशिकाले गरेको छ ।

निर्देशिकाले सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताका जिम्मेवारी तथा गर्न नहुने कार्यहरूका साथै प्लेटफर्म सञ्चालकका जिम्मेवारी, निर्देशिका कार्यान्वयनमा प्रत्यक्षरूपमा संलग्न रहने सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय तथा मन्त्रालयअन्तर्गत रहने सामाजिक सञ्जाल व्यवस्थापन इकाइ तथा मन्त्रालयअन्तर्गत क्रियाशील चार सम्बद्ध निकायहरू नेपाल दूसरो व्यवस्थापन इकाइ तथा मन्त्रालयअन्तर्गत क्रियाशील चार सञ्चालक र प्रयोगकर्ताले नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता, स्वाभीमान वा राष्ट्रिय एकाढबीचको सुसम्बन्धमा प्रतिकूल असर हुने गरी वा वर्गीय, जातीय, धार्मिक, क्षत्रीय, साम्राज्यिक र यस्तै अरु कुनै आधारमा धृष्टा, द्वेष वा अवहेलना हुने कुनै काम कारबाही नगर्न नगराउनु हुन एवं विभिन्न जात, जाति वा सम्प्रदायबीचको सुसम्बन्धमा खलल पुनर्न गतिविधि नगर्न नगराउनका आधारित अनुरोध गर्दछ ।

निर्देशिका जारी भएको तीन माहिनीभित्र सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्महरूले नेपालभित्र समर्पक कार्यालय स्थापना गर्नुपर्ने र सोको ठेगानासहित सूचीकृत समेत हुनुपर्ने व्यवस्था छ । सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्महरूले अब कारोबारको भुक्तानी बैंकिड प्रणालीबाट गर्नुपर्ने व्यवस्था पनि निर्देशिकामा गरिएको छ । सामाजिक सञ्जालको प्रयोगका क्रममा प्लेटफर्म र प्रयोगकर्ताले गर्न नहुने भनेर निर्देशिकामा व्यवस्था गरिएका क्रियाकलापहरूमा बेनामे वा छापेषी पहिचान (फेक आइडी) सिर्जना गर्ने, बेनामे वा छापेषी पहिचान (फेक आइडी) मार्फत विषयवस्तु (कटेन्ट) उत्पादन गरी शेयर गर्ने वा अरुको विषयवस्तु (कटेन्ट) सेयर गर्ने वा टिप्पणी (कमेन्ट) व्यक्त गर्न वा कल गर्न र कुनै समुदाय, जातजाति, लिङ्ग, धर्म, उमेर, वर्ण, वर्ग, पेशा, सम्प्रदाय, वैवाहिक अवस्था, पारिवारिक अवस्था, शारीरिक तथा मानसिक अवस्था, उत्पत्ति, यौनिक अल्पसङ्ख्यक, भाषाभाषी तथा कानुनले संरक्षण गरेका अन्य समूह वा वर्गलाई लक्षित गरी धृष्टा फैलाउने, सामाजिक सदूचावर र सहिष्णुतामा आँच आउने प्रकृतिका अभिव्यक्ति दर्शाउने शब्द, श्रव्य दृश्य, तस्विर सेयर गर्ने एवं ट्रोल बनाई प्रकाशन र प्रसारण गर्ने रहेका छन् ।

यसैगरी बालश्रम, मानव बेचविखन, बहुविवाह, बालविवाहजस्ता क्रियाकलाप गर्ने प्रोत्साहित गर्न, अरुलाई होच्याउने नियतले अपमानजनक शब्द, श्रव्यदृश्य, तस्विर, ट्रोल बनाई धृष्टानुकूल अभिव्यक्ति, गालीबेझज्जती गर्न, हेट स्पीच वा हेट स्पीच मानिने कार्य गर्न (स्पष्टीकरण: हेट स्पीच भन्नाले पोष्ट, सेयर वा कमेन्ट गरेको विषयले व्यक्ति, समूह वा समुदायमा हिंसा फैलाउने, सामाजिक सदूचावर विग्रने जस्ता दुष्परिणाम निस्कन समेत खालका आवाज, शब्द, तस्विर, भिडियोलाई सम्झनुपर्छ) र डिजिटल माध्यमको प्रयोगबाट कुनै व्यक्तिको तस्विर विकृत स्पष्टले परिमार्जन गरी प्रकाशन वा प्रसारण गर्न पनि निर्देशिकाले बन्देज लगाएको छ । सार्वजनिक प्रकृतिका बाहेक निजी मामिलाका फोटो भिडियो अनुमतिबिना खिचेप्रकाशन र अशलील शब्द, तस्विर, भिडियो, अडियो एनिमेसन प्रसारण, प्रकाशन, टिप्पणी गर्न, बालबालिकालाई हानी पुऱ्याउने सामग्री तथा बालयौन शोषण, यौन दुर्योगहरू, देहव्यापारजस्ता निषेधित क्रियाकलापलाई प्रोत्साहन गर्न, मित्यासूचना, भ्रामक सूचना, दुष्प्रचार, सूचना तोडमरोड प्रकाशन वा प्रसारण गर्न र साइबर बुलिड भन्नाले प्रविधिको प्रयोगमार्फत अन्य व्यक्तिलाई हतोत्साहित बनाउने, धम्काउने, हैरान पार्ने, गालीगलौज गर्ने, गलत सूचना स्प्रेषण गर्ने जस्ता कार्य सम्झनुपर्छ) लाई पनि नहुने कार्यको छ ।

यस्तै निर्देशिकाले लाग्नुआौषध सेवनको प्रोत्साहन तथा कारोबार गर्न, गराउन, जुवा खेलाउने वा जुवा खेल प्रोत्साहन गर्न, आतंकवाद सम्बन्धी विषयवस्तुको प्रकाशन वा प्रसारण गर्न, सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गरी कसैको आइडी तथा सूचना ह्याक गर्न, सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गर

... आमा- २२

चाहन्छन्, हामीलाई केही थाहा छैन, कसरी तसाएर राखेका छन् भने हामी जे देखेर पनि डराउँछौं। हाम्रो जिन्दगी रात समान छ, एक अन्धकार रात।"

"हो, ठीक भन्दै छन्।"- कसैले सानो स्वरमा समर्थन गयो।

"बन्द गरिदै यसको मुख।"

आमाले भीड पछाड त्यही जासुस र अरू दुईजना राजनीतिक पुलिसहरूलाई देखिन् र बाँकी रहेका पर्चाहरू पनि छिटोछिटो बाँडन उनले सुटकेसतिर हात बढाइन् तर जब सुटकेसमा उनको हात पच्यो त्यहाँ अरू कसैको हात उनले छोइन्।

"लेउ, अरू पनि लेउ।"- उनले खुकै भनिन्।

"हट यहाँबाट।"- मान्छेहरूलाई घचेट्दै पुलिसहरू चिच्च्याइरहेका थिए। मान्छेहरूले अन्कनाउँदै पुलिसहरूलाई बाटो छोडे केही मान्छेहरू पुलिसहरूलाई धक्का दिएर पछिल्तर रोक्दै थिए, हुन सकछ उनीहरू जानाजान यसो गरिरहेका थिएनन्। किन हो मान्छेहरूको हृदयमा ठूलूदूला आँखा र चौडा अनुहार भएकी कपाल पुलिसकेकी त्यस आइमाईतिको आकर्षण बढाउँदै थियो। जीवनको उनीहरूलाई अलग अलग पोर राखेको थियो, उनीहरू कोही पनि एक दोस्रोसँग सम्बन्धित थिएनन्, तर अहिले शब्दको ज्वालाले तातिएर उनीहरू सब एक भएका थिए। हुन सकछ, अन्याय जीवनको पीडित भएका उनीहरूमध्ये धैरेको हृदयले लामो समयदेखि यी शब्दहरू खोज्दै थिए। आमाको सबैभन्दा नजीक भएका मान्छेहरू चुपचाप उभिएका थिए, उनीहरू बडो उत्सुकतापूर्वक एकटकले उनलाई हेउँ ध्यानपूर्वक उनको कुरा सुन्नै थिए। आमा आफ्नो मुखमा उनीहरूको तातो सास अनुभव गर्दै थिइन्।

"बुढिया, भाग यहाँबाट।"

"अहिले समाउनेछेस्।"

"करिं साहसी त हैं।"

"हत यहाँबाट। आ-आफ्नो काममा लाग।"- राजनीतिक पुलिसहरूले भीडलाई घचेट्दै चिच्च्याउन थाले। आमाको अगाडि उभिएको त्यो भीड एकछिन डगमगायो र उनीहरूफेरि यथावत एक दोस्रोसँग टाँसिएर उभिए।

आमालाई लाग्यो, उनीहरू सबै जनाको कुरा बुझन र विश्वास गर्न तयार छन्। उनी आफुलाई थाहा भएको सबै कुरा उनीहरूलाई छिटोछिटो बताउन चाहन्निन्, उनी ती सब विचारहरू उनीहरूसम्म पुऱ्याउन चाहन्निन्, जसको शक्ति उनी आफैले अनुभव गरिसकेकी थिइन्। यी विचारहरूले उनको हृदयको गहिराइटा निक्केर एक गीतको रूप लिई थिए। तर आमालाई कुन भावनाले अत्यन्त क्षुब्ध तुल्याउँदै थियो भने उनी यो गीत गाउन सकिन्दैन- उनको स्वर सुकै थियो, घाँटी कसिसँदै थियो।

"मेरो छोराको भाषण एक त्यस्तो इमान्दार मजदूरको भाषण हो, जसले आफ्नो आत्मा बेचेको छैन। ऊ काति इमान्दार छ भन्ने कुरा तपाईंले उसको यो साहसिलो भाषणबाट थाहा पाउनुहोस्।"

एक नवयुवकको भय र हर्षोल्लास मिसेका दुई आँखा एकटकले उनको अनुहारमा हेउँ थिए।

कसैले बडो जोडले उनको छातीमा हिक्यो, उनी थ्रक्कक बेन्चमा बसिन्। राजनीतिक पुलिसहरूको हात भीडमाथि जोडले हल्लाउँदै थिए, उनीहरू मान्छेहरूको काँध र गर्धन समातेर धक्कल्दै थिए, मान्छेहरूको टोपी खोस्दै प्रतीक्षाकक्षको अर्को कुनातिर फाल्न्दै थिए। आमाका आँखा अगाडिको जमिन धुम्न थाल्यो, तर उनले जबरजस्ती आफ्नो कमजोरी माथि नियन्त्रण राख्दै बाँकी रहेको आफ्नो सम्पूर्ण शक्ति लगाएर चिच्च्याइन्:

"जनता हो, आफ्नो समस्त शक्ति एकत्रित पारेर एकजूट हुनुहोस्।"

एकजना पुलिसले आफ्नो बडेमाको रातो हातले उनको गर्धन समातेर भट्टकाच्यो।

"चुप लाग्।"

आमाको टाउको भितामा बज्जियो। एकछिन्को लागि त्रासको निस्सासिन धुँवाले उनको मुटु छोयो। तर फेरि उनको साहस फकर्यो र त्यो धुँवा छाँटियो।

"हिँद्।"- पुलिसले भन्यो।

"केही कुरा देखेर नडाउनुहोस्। अहिले जस्तो हाम्रो जिन्दगी छ त्यो भन्दा खराब अरू केही हुन सक्नैन...।"

"चुप लाग भनेको।"- पुलिसले आमाको हात समातेर उनलाई जोडले धक्का दियो। अर्को पुलिसले उनको अर्को हात समायो र दुवैले उनलाई साथ लिएर हिँडे।

"त्यो कटुता भन्दा हीन कुरा अरू के हुनसकछ जसले रातोदिन तिमीहरूको हृदय मिच्छै छ, तिम्रो आत्मालाई खोक्रो पार्दै छ।"

जासुस आमाको अगाडि दौड्दै थियो र मुक्का देखाउँदै उनलाई धक्काउँदै थियो।

"चुप लाग, बोक्सी।"- उसले चिच्च्याउँदै भन्यो।

आमाका आँखा चम्कन थाले, रीसले फैलिए, ओठ काँप थाले। जमिनको चिप्लो दुँगामा जोडले टेक्दै उनी चिच्च्याइन् :

"पुनर्जीवित आत्माको हत्या गर्न सकिन्।"

"कुकुर कहींको।"

जासुसले उनको मुखमा थप्पड हिक्यो।

"चारिखस, बोक्सी बूढी।"- कसैले दड पर्दै भन्यो।

एकछिन्को लागि आमाका आँखा अगाडि अन्धकार फैलियो, उनको अगाडि राताकाला टाटाहरू नाँच थाले र रातको नुनिलो स्वादले उनको मुख भरियो।

मान्छेहरूको कोलाहल सुनेर उनको होस फकर्यो। उनीहरू चिच्च्याउँदै थिए :

"खबरदार पिटन पाइन।"

"केटा हो, लौ आओ।"

"बदमास कहीं का।"

"हिँकार पाजीलाई।"

"हाम्रो चेतना रागतको धाराले दबाउन सकिन्।"

आमालाई गर्धन र पिट्ठूसँग घचेट्दै थिए, टाउको र काँधमा हिक्काउँदै थिए, सब कुरा चिच्च्याहट, क्रन्दन र सिटीहरूको आवाजमा मिसिदै उनको अगाडि नाँच्छै थिए र बिजुली जस्तै चम्काउँदै थिए। उनीहरूको बाक्लो चर्को आवाजले उनको कान चर्किए, उनको घाँटी अँठियो, सास थामिन थाल्यो र खुद्दामुनिको जमिन धसिन थाल्यो, अब उनका खुड्दा पनि बाइगिदै थिए, शरीरभरि आगोले पोले जस्तो पीडा हुँदै थियो, शरीर भनभन गन्हाउँ हुन थाल्यो र आमाको अशक्त शरीर लत्याकल्पुत्र भयो। तर उनका आँखामा अभ पनि त्यही चमक थियो। उनका आँखा अरू

धेरै आँखामा हेउँ थिए, ती सब आँखाहरूमा त्यही साहसिलो ज्योतिको अग्निमय चमक थियो, जुन चमकसँग उनी राम्री परिचित थिइन् र उनलाई बडो प्यारो थियो।

पुलिसहरूले उनलाई एउटा ढोकाभित्र हुते।

उनले एकै भट्टकामा आफ्नो हात फुट्काइन् र ढोकाको खापा समातिन्।

"रागतको खोलाले पनि सत्यलाई दुबाउन सक्दैन...।"

पुलिसहरूले जोडले उनको हातमा हिक्याए।

"ए, उल्लहरू, तिमीहरू जति बढी अत्याचार गर्दै जान्छौ, हाम्रो धृणा पनि त्यक्तिकै बद्दै जानेछ। अनि एक दिन पहाड जस्तो तिमीहरूको टाउकोमा बज्जिनेछ।"

पुलिसहरूले आमाको घाँटी समातेर बेस्मी दबाउन थाले। "अभागीहरू...।"- आमाले सास फेर्ने कोशिश गर्दै भनिन्। यसको उत्तरमा कसैले सुँक्कसुँक्क गर्दै रोएको आवाज सुनियो। सन् १९०६-१९०९

दुलहीभै सिगारिएका जलाशयमा 'सूर्यदेव' को उपासना गर्दै सकियो छठपर्व

काठमाडौं। विशेषगरी तराई-मधेशसहित काठमाडौं उपत्यकामा दुलहीभै सिगारिएको नदी, पोखरी, खोला र तलाउहरूमा जम्मा भएका श्रद्धालुहरूले आइतबार बिहान उदाउँदो सूर्यलाई अर्थ दिँदै हर्षोल्लासका साथ छठपर्व मनाएका छ।

श्रद्धालु र ब्रतालुहरूले अन्तिम दिन अदाउँदो सूर्यलाई अर्थ दिँसँगै यस वर्षको छठपर्व सकिएको हो। यस वर्षमा नदी, तालतलैया वा पोखरीको किरणलाई दूधको अर्थ दिने गरिन्छ। हरेक वर्ष कातिक शुक्ल चतुर्थीदिविख सप्तमीका दिनसम्म पृथ्वीका सबै प्राणी र वनस्पतीलाई समानरूपमा शक्ति, ताप र प्रकाश दिने सूर्यको महिमालाई आत्मसात गर्दै सूर्य देवता र त्रिपुरारी देवीको पूजा गर्ने प्रचलन रहेको छ।

छठको ब्रत विधिपूर्वक सम्पन्न गर्नाले ब्रतालुको मनोकामना अनुसार फल प्राप्त हुने, परिवारको कल्याण हुने र आफ्ना सम्पूर्ण दुःख र कष्ट अन्त्य हुने जनविश्वास रहेको छ।

छठको विधिपूर्वक सम्पन्न गर्नाले ब्रतालुको मनोकामना अनुसार विधिगत तराई-मधेशका समुदायले पनि मनाउन थालेको छन्। छठीमाईको पूजा गर्दा मनोकामनाको पूरा हुने जनविश्वासका आधारमा पहाडी मूलका समुदाय समेत छठमा सामेल हुन थालेपछि हरेक वर्ष तराई समुदायीक सेवा समितिले नारायणी नदी किनारमा तायर पारेको छठिघाटमा श्रद्धालुको संस्था बढाउँदै गएका समितिका सल्लाहाकार राजकुमार गुप्ताले बताए। ह

Friday, 24 November, 2023

जनजिब्रो साप्ताहिक

मद्दसिर द गते शुक्रवार, २०८०

संघर्ष र...

गर्ने निर्णय गरेको भन्दै त्यसका लागि उत्तेरित गर्ने सबैलाई प्रधानमन्त्रीले धन्यवाद दिए । नेपाल सम्बतलाई सरकारी दस्तावेजमा उल्लेख गर्न नेवार समुदायको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको उनले बताए । 'यसमा गर्व गर्नुपर्छ, मौलिक सम्बतका रूपमा स्थापित गर्नुपर्छ' उनले भने- 'नेपाल सम्बत नेवार समुदायको मात्रै नभएर समस्त नेपालीकै सम्बत हो ।'

सोही कार्यक्रममा बोल्दै नेपाली कांग्रेसका नेता एवम् सांसद् प्रकाशमान सिंहले जनताको आन्दोलनबाट प्राप्त अधिकारहरूलाई संस्थागत गर्दै सम्पूर्ण दलहरू सचेत भएर संविधानको भावना र मर्म कार्यान्वय गर्नेतर एकजुट भई अगाडि बढ़नुपर्ने मा जोड दिए । अधिकारकर्मी मल्ल के सुन्दरले राजतन्त्रले नेपाल सम्बत सम्बन्धी समाचार प्रकाशन गर्न नदिएर जनतामाथि ज्यादति गरेको प्रष्ट्याए । पूर्वमन्त्री जीवनराम श्रेष्ठले गणतन्त्रअधिकार राज्य व्यवस्थाले जनतालाई अधिकार नदिएर दमन गरेको उल्लेख गर्दै प्रजातन्त्रको पुनर्स्थापना र गणतन्त्रपछि मात्रै जनताले वस्ताविक अधिकार उपयोग गर्न पाएको चर्चा गरे । अर्का पूर्वमन्त्री भीमसेनदास प्रधानले जनताको संघर्षको बलमा प्राप्त समावेशी, समानुपातिक, धार्मिक स्वतन्त्रतासहितका उपलब्धिको रक्षाका लागि सबै राजनीतिक दल एकै ठाउँमा उभिनुपर्ने मा जोड दिए ।

शान्ति सम्झौता...

मंगलबार आयोगका प्रवक्ता डा टीकाराम पोखरेलले जारी गरेको विज्ञापनमा भनिएको छ, 'द्वन्द्वपीडितले न्याय पाउनुपर्छ, आयोगले यसअद्य गरेका सिफारिस, सर्वोच्च अदालतको

राष्ट्रसंघका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेसले हालैसालै गरेको नेपाल भ्रमणको एजेन्डाका रूपमा संक्रमणकालीन न्याय पनि समावेश थियो ।

संसदमा विचाराधीन बेपता पारिएका व्यक्तिको छानबिन र सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग एन, २०७१ संशोधन विधेयकलाई अन्तर्राष्ट्रिय मध्यमा नेपालले गरेका प्रतिबद्धता तथा संक्रमणकालीन न्यायका अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य तथा मान्यलाबमोजिम शीघ्र पारित गरी यथाशीघ्र विश्वसनीय तबरले संक्रमणकालीन न्यायलाई निष्कर्षमा व्यवस्थापिका संसदका सम्माननीय सभामुखसँग भेट गरी आयोगले आग्रह समेत गरेको छ ।

आयोगमा दर्ता भएका द्वन्द्वकालीन उजुरी उपर आयोगले

तत्कालीन र दीर्घकालीन आवश्यकताका आधारमा परिपूर्णसम्बन्धी कार्यक्रम लागू गर्न सरकारको गम्भीर ध्यानाकर्षण गराउन चाहान्छौं ।'

'विस्तृत शान्ति सम्झौता, सर्वोच्च अदालतको फैसला, पीडित समुदायको सरोकार एवं राज्यको अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारसम्बन्धी कानुन अनुकूल हुनेगरी आफ्नो सार्वभौम अधिकारको उपयोग गरी उक्त विचाराधीन संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी ऐन संशोधनका लागि प्रस्तुत विधेयक तत्काल पारित गर्न संसदीय समिति र सिंगो संसदसँग पीडित समुदाय जोडार माग गर्दछ' विज्ञापनमा उल्लेख छ ।

नेपालमा विसं २०५२ फाइन १ देखि चलेको दशवर्षी सशस्त्र विद्रोह (जनयुद्ध)लाई शान्ति यात्रामा ल्याउन २०६३ साल मौसिर ५ गते तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला र नेकपा (माओवादी)का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल 'प्रचण्ड' बीच १२ बुँदे विस्तृत शान्ति सम्झौता भएर देशमा राजनीतिक परिवर्तन भयो ।

तत्कालीन माओवादीका लडाकु (जनमुक्ति सेना) व्यवस्थापन र हतियार व्यवस्थापनजस्ता महत्त्वपूर्ण काम पूरा भए तर यतिका वर्षसम्म द्वन्द्वपीडितले न्याय र पीडितले सजाय पाउन नेकपेको आवाज उठिरहेको छ । न्यायको माग गर्दार्दै यतिका वर्ष बित्तिसक्ता पनि द्वन्द्वपीडितले आफ्ना बेपता परिवर्जनको सत्य तथ्य सार्वजनिक गर्न, धाइतेलाई स्वस्थ्य उपचार तथा जीविकाका र आग्रित बालबालिकाका लागि शिक्षालगायत माग पूरा हुन सकेका छन् ।

सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा राज्य र विद्रोही दुवैका तर्फबाट १७ हजार नेपालीले ज्यान गुमाएका थिए । द्वन्द्वपीडितलाई न्याय दिने एजेन्डामा राजनीतिक दलका नेताहरू इमानदार हुनुपर्ने सरोकारवालाहरूको भनाइ रहेको छ ।

द्वन्द्वपीडित साभा चौतारीका संस्थापक अध्यक्ष सुमन अधिकारीलाई छिटो न्याय पीडितको अधिकार भएको र त्यो पूरा गर्नका लागि राजनीतिक दलका नेताहरू इमान्दार हुनुपर्ने बताए । 'कानुनी राज्य हो भने पीडितले न्याय पाउनुपर्छ, राज्यले न्याय दिनुपर्छ, न्याय पाउनु पीडितको अधिकार हो' उनको भनाइ थियो 'दलका नेताहरू इमान्दार भएर पीडितलाई न्याय दिन लानुपर्छ' ।

नेपालमा भएको १० वर्ष सशस्त्र द्वन्द्वपछि भएको विस्तृत शान्ति सम्झौताको बुँदा नम्बर ५, २ र ३ मा दुवै पक्षद्वारा बेपता पारिएका व्यक्तिको तथा युद्धका समयमा मारिएकाको वास्तविक नाम, थर र घरको ठेगाना सम्झौता भएको मितिले ६० दिनभित्र सूचना सार्वजनिक गरी परिवारजनलाई बुझाउने उल्लेख छ ।

विस्तृत शान्ति सम्झौतामा आफ्ना कब्जामा रहेका मानिसका बारेमा जानकारी सार्वजनिक गरी १५ दिनभित्र सबैलाई मुक्त गर्न दुवै पक्ष मञ्जुर गर्दछू भनिएको छ । शान्ति सम्झौतामा नै दुवै पक्ष सशस्त्र द्वन्द्वबाट उत्पन्न विषम परिस्थितिलाई सामान्यीकरण गर्दै समाजमा शान्ति कायम गर्नका लागि मानवताविरुद्धको

अपराधमा संलग्नको सत्य अन्वेषण गरी दोषीलाई कारबाही गर्ने उद्देश्यले सरकार र द्वन्द्वत पक्षबीच सम्झौता भएको आठ वर्षपछि विसं २०७१ माघ २७ गते सरकारको गम्भीर ध्यानाकर्षण गराउन चाहान्छौं ।'

'विस्तृत शान्ति सम्झौता, सर्वोच्च अदालतको फैसला, पीडित समुदायको सरोकार एवं राज्यको अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारसम्बन्धी कानुन अनुकूल हुनेगरी आफ्नो सार्वभौम अधिकारको उपयोग गरी उक्त विचाराधीन संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी ऐन संशोधनका लागि प्रस्तुत विधेयक तत्काल पारित गर्न संसदीय समिति र सिंगो संसदसँग पीडित समुदाय जोडार माग गर्दछ' विज्ञापनमा उल्लेख छ ।

नेपालमा विसं २०५२ फाइन १ देखि चलेको दशवर्षी सशस्त्र विद्रोह (जनयुद्ध)लाई शान्ति यात्रामा ल्याउन २०६३ साल मौसिर ५ गते तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला र नेकपा (माओवादी)का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल 'प्रचण्ड' बीच १२ बुँदे विस्तृत शान्ति सम्झौता भएर देशमा राजनीतिक परिवर्तन भयो ।

तत्कालीन माओवादीका लडाकु (जनमुक्ति सेना) व्यवस्थापन र हतियार व्यवस्थापनजस्ता महत्त्वपूर्ण काम पूरा भए तर यतिका वर्षसम्म द्वन्द्वपीडितले न्याय र पीडितले सजाय पाउन नेकपेको आवाज उठिरहेको छ । न्यायको माग गर्दार्दै यतिका वर्ष बित्तिसक्ता पनि द्वन्द्वपीडितले आफ्ना बेपता परिवर्जनको सत्य तथ्य सार्वजनिक गर्न, धाइतेलाई स्वस्थ्य उपचार तथा जीविकाका र आग्रित बालबालिकाका लागि शिक्षालगायत माग पूरा हुन सकेका छन् ।

सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा राज्य र विद्रोही दुवैका तर्फबाट १७ हजार नेपालीले ज्यान गुमाएका थिए । द्वन्द्वपीडितलाई न्याय दिने एजेन्डामा राजनीतिक दलका नेताहरू इमानदार हुनुपर्ने सरोकारवालाहरूको भनाइ रहेको छ ।

द्वन्द्वपीडित साभा चौतारीका संस्थापक अध्यक्ष सुमन अधिकारीलाई छिटो न्याय पीडितको अधिकार भएको र त्यो पूरा गर्नका लागि राजनीतिक दलका नेताहरू इमान्दार हुनुपर्ने बताए । 'कानुनी राज्य हो भने पीडितले न्याय पाउनुपर्छ, राज्यले न्याय दिनुपर्छ, न्याय पाउनु पीडितको अधिकार हो' उनको भनाइ थियो 'दलका नेताहरू इमान्दार भएर पीडितलाई न्याय दिन लानुपर्छ' ।

नेपालमा भएको १० वर्ष सशस्त्र द्वन्द्वपछि भएको विस्तृत शान्ति सम्झौताको बुँदा नम्बर ५, २ र ३ मा दुवै पक्षद्वारा बेपता पारिएका व्यक्तिको तथा युद्धका समयमा मारिएकाको वास्तविक नाम, थर र घरको ठेगाना सम्झौता भएको मितिले ६० दिनभित्र सूचना सार्वजनिक गरी परिवारजनलाई बुझाउने उल्लेख छ ।

विस्तृत शान्ति सम्झौतामा आफ्ना कब्जामा रहेका मानिसका बारेमा जानकारी सार्वजनिक गरी १५ दिनभित्र सबैलाई मुक्त गर्न दुवै पक्ष मञ्जुर गर्दछू भनिएको छ । शान्ति सम्झौतामा नै दुवै पक्ष सशस्त्र द्वन्द्वबाट उत्पन्न विषम परिस्थितिलाई सामान्यीकरण गर्दै समाजमा शान्ति कायम गर्नका लागि मानवताविरुद्धको

अपराधमा संलग्नको सत्य अन्वेषण गरी दोषीलाई कारबाही गर्ने उद्देश्यले सरकार र द्वन्द्वत पक्षबीच सम्झौता भएको आठ वर्षपछि विसं २०७१ माघ २७ गते सरकारको गम्भीर ध्यानाकर्षण गराउन चाहान्छौं ।'

'विस्तृत शान्ति सम्झौता, सर्वोच्च अदालतको फैसला, पीडित समुदायको सरोकार एवं राज्यको अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकारसम्बन्धी कानुन अनुकूल हुनेगरी आफ्नो सार्वभौम अधिकारको उपयोग गरी उक्त विचाराधीन संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी ऐन संशोधनका लागि प्रस्तुत विधेयक तत्काल पारित गर्न संसदीय समिति र सिंगो संसदसँग पीडित समुदाय जोडार माग गर्दछ' विज्ञापनमा उल्लेख छ ।